

Beslut om bildande av naturreservatet Ösan i Bengtsfors kommun

Antagen av Kommunfullmäktige 2011-06-15

Vy från Ösan mot Småholmarna

© foto: Anette Levin

Bilagor

- Bilaga 1. Beslutskarta
- Bilaga 2. Översiktskarta
- Bilaga 3. Skötselplan
- Bilaga 4. Sakägarförteckning- och sändlista
- Bilaga 5. Samrådsredogörelse
- Bilaga 6. Besvärshänvisning

Innehåll

Beslut.....	3
Uppgifter om naturreservatet Ösan	3
Syfte	4
Skäl för kommunens beslut	6
Föreskrifter för naturreservatet.....	8
Undantag	10
Beskrivning av naturreservatet Ösan.....	11
Planeringsbakgrund	12
Ärendets handläggning.....	13
Kungörelse	14
Hur man överklagar.....	14

© foto: Anette Levin

Beslut

Kommunfullmäktige i Bengtsfors kommun beslutar att, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), förklara det område som avgränsats på bifogad beslutskarta, bilaga 1, som naturreservat. Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Reservatets namn ska vara naturreservatet Ösan.

Kommunfullmäktige i Bengtsfors kommun beslutar att, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m m, fastställa bifogad skötselplan, se bilaga 3. Skötselplanens övergripande målsättningar och riktlinjer för skötseln ska gälla utan begränsningar i tiden.

Uppgifter om naturreservatet Ösan

Namn: Naturreservatet Ösan

Kommun: Bengtsfors kommun

Län: Västra Götalands län

Lägesbeskrivning: öster om Billingsfors vid Laxsjön, ca 5 km sydost om Bengtsfors.

Ungefärlig mittpunkt x= 6540801 y= 166224 i koordinatsystemet SWEREF 99

Naturgeografisk region: Dalslands kuperade skogslandskap

Topografisk karta: 9BNO

Fastighetskarta: Bengtsfors, Skåpenäs 2:13

Fastighet och ägare: Del av Skåpenäs 2:13, ägare Bengtsfors kommun

Idnr i rikets naturvårdsregister: NVR_ID 2026749

Upplåtelser inom reservatsområdet:

- Överenskommelse mellan Bengtsfors kommun och Naturskyddsföreningen – skydd av område för vitryggig hackspett
- Jaktarrende upplåtet till Munksjö Paper AB
- Småholmarna är fågelskyddsområde med landstigningsförbud 1 april-31 augusti, enligt beslut 2005-04-01 av Länsstyrelsen i Västra Götalands län
- (Utanför naturreservatet finns flera servitut angående gemensamhetsanläggningar för utrymme för vatten, avlopp och pumphus. Utanför naturreservatet finns också servitut för vägen).

Areal: ca 35 ha varav ca 18 ha landområde vid Ösan, 0,2 ha på Småholmarna och resterande del består av vattenområden. (Kommunen har gjort markbyten med Göteborgs Stift så att Småholmarna kan ingå i naturreservatet).

Förvaltare: Bengtsfors kommun

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara och sköta området vilket har mycket höga naturvårdskvalitéer och är värdefullt för friluftslivet.
- Ge förutsättningar för att ett friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas och besökarna (som förväntas öka i antal) ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.
- Bevara områdets värdefulla skogsmiljöer när det gäller trädslag, främst äldre grova lövträd bl a ek, lind, lönn, asp och sälg samt avenbok, alm, bok, hassel, fågelbär och björk, dessutom en del grova äldre tallar och granar. Det finns även en mindre sumpskog, ett alkärr, med bl a klibbal och gråal. Vidare finns här hassel, brakved, skogstry och olvon. På några ställen finns hagtorn, slån respektive tibast. Floran i övrigt är också rik, bl. a förekommer trolldruva, sötvedel, ormbär, glansnäva, kungsmynta, hässleklocka och rikligt med blåsippor.
- Bevara områdets värdefulla livsmiljöer för fågellivet samt djurlivet i övrigt och berika denna fauna ytterligare. Lövinslaget och andelen död ved, som i vissa delar förekommer rikligt, ska bevaras och utvecklas, vilket är viktigt för flera av våra hackspettsarter som kan observeras i området.

Glansnäva omgiven av kungsmynta

© foto: Renée Olsåker

Syftet ska tryggas genom att:

- Skogen skyddas mot avverkning.
- En stor del av skogen lämnas till fri utveckling med självföryngring, enligt Skötselplanen, se bilaga 3.
- Aktiv skötsel bedrivs, enligt bilaga 3, i form av gallring och röjning främst av yngre barrträd men även en del äldre gran för att gynna ädla lövträd, särskilt gamla lövträd, samt den rika floran. Tysklönn som är invasiv och artfrämmande tas bort. Silvergranarna är också främmande trädslag och ska tas bort.
- Mer död ved skapas genom i huvudsak ringbarkning av björk, främst de björkar som tränger sälg, asp eller ek.
- Gamla och grova träd gynnas genom frihuggning för att fungera som evighetsträd.
- Lämpliga framtida evighetsträd ses ut och gynnas genom frihuggning.
- Vindfällan, torrakor och kullfallna träd (s.k. lågor) lämnas men får dras undan från stigar.
- Markerade leder, grillplatser och informationstavlor iordningställs.

Mindre hackspettwww.commonswikimedia.org

Skäl för kommunens beslut

Natur

Områdets värdefulla naturmiljö ska bevaras mot exploatering och naturvärdena förstärkas med skötselåtgärder. Genom naturreservatsbeslutet skyddas en värdefull skog som har mycket höga naturkvaliteter. Statusen höjs för området och stärker betydelsen av naturmiljön inom detta område vid Laxsjön. Naturreservatet är prioriterat enligt kriterierna i länets Strategi för formellt skydd av skogsmark (Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen 2006). Området ligger inom värdetrakten Edsleskog-Dalformationen med dess lövblandade barrskogar, triviallövskogar med ädellövinslag.

Tjärblomster, mandelblom och styvmorsviol

© foto: Anette Levin

Friluftsliv

Naturreservatet ingår i ett större område klassat som riksintresse för friluftsliv. Förutsättningarna för friluftsliv är mycket goda i Ösans naturreservat. Naturreservatet stöder människors behov av områden för friluftsliv och rekreation. Området ligger tätortsnära, öster om Billingsfors samhälle. Skogens betydelse för naturupplevelser och friluftsliv tas tillvara genom att området blir mer lättillgängligt än tidigare. Med reservatsstatus och lättillgänglig information lockas fler att besöka Ösan och informationen om områdets värden kommer att nå många fler.

Miljömål

Naturreseptatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det tolfte nationella miljömålet - Levande skogar; med delmålen 12.1 Långsiktigt skydd av skogsmark och 12.2 Förstärkt biologisk mångfald samt miljömålet nr.16; Ett rikt växt- och djurliv.

Hushållningsbestämmelser

Reservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap miljöbalken (1998:808) och med den för området gällande översiktsplanen.

Skogstry- en vanlig syn på Ösan

© foto: Anette Levin

Föreskrifter för naturreservatet

Kommunfullmäktige i Bengtsfors kommun att med stöd av 7 kap 5 §, 6 § och 30 § miljöbalken (1998:808) att nedan angivna föreskrifter ska gälla, för att uppnå syftet med naturreservatet. Vård och förvaltning ska bedrivas i enlighet med upprättad skötselplan, se bilaga 3.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

1 § Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar är det förbjudet att inom naturreservatet:

A1 Uppföra byggnad eller anläggning.

A2 Uppföra mast, antenn, torn eller liknande.

A3 Anlägga väg eller parkeringsplats.

A4 Anlägga mark- eller luftledning.

A5 Anordna upplag eller bedriva täkt i någon form.

A6 Spränga, borra, schakta, tippa, eller fylla ut med massor.

A7 Dika, dämna, valla in, avleda vatten eller annan åtgärd som kan påverka områdets hydrologiska förhållande.

A8 Avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd.

A9 Skada träd eller ta bort dött träd eller vindfälle.

A10 Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalka eller gödsla mark eller vatten.

A11 Bedriva jakt på annat än rådjur, älg och mink.

Föreskrifterna enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel, se skötselplanen.
- Vid underhåll av vägar, vindskydd, elledningar eller andra anläggningar, vilket bl.a. innebär att träd som faller över väg får avlägsnas och läggas vid sidan av vägen.
- Parkeringsplatsen som ska uppföras, enligt skötselplanen.
- Viss justering kan behöva göras vid dikets utflöde från alkärret om översvämning skulle befaras i framtiden.
- Det råder inget hinder mot att framföra motorfordon, älgdragare eller motsvarande om det behövs för att eftersöka eller få ut vilt som skadats och fällts.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång samt 3 § och 21 § Förordningen (1998:1252) om områdesskydd gällande förvaltning av naturreservatet

2 § Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och följande åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

B1 Märka ut naturreservatet i terrängen.

B2 Anläggande av parkeringsplats, vandringsled, vindskydd och eldstäder samt uppsättning av informationstavla, enligt skötselplanen.

B3 Utförande av skötselåtgärder, enligt skötselplanen, såsom t.ex. röjning av friska barrträd och frihuggande av blivande evighetsträd.

B4 Genomföra undersökningar av djur- och växtarter.

B5 Uppföljning av kvalitetsmål och skötselplan, se skötselplanen.

I den till detta beslut hörande skötselplanen, enligt bilaga 3, så framgår i detalj vilka anordningar och åtgärder som ska göras.

C. Ordningsföreskrifter, enligt 7 kap 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

3 § Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar är det förbjudet att inom naturreservatet:

C1 Ställa upp husvagn eller husbil.

C2 Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och ikullfallna träd och buskar.

C3 Samla, plocka eller gräva upp kärlväxter, mossor, lavar, insekter eller vedlevande svampar. Bär, matsvampar och ej fridlysta blommor får dock plockas för privat bruk.

C4 Störa djurlivet genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt.

C5 Medföra okopplad hund med undantag för eftersök av skadat vilt och med undantag för jakt på rådjur under månaderna november-december.

C6 Framföra motordrivet fordon eller rida, annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare eller motsvarande.

C7 Sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift/klotter

C8 Utan kommunens tillstånd anordna lägerverksamhet eller tävlingar för fler än 50 personer.

C9 Elda på annan plats än på iordningställda grillplatser, där kommunen håller med ved.

C10 Utplanterar djur- eller växtart.

Föreskrifterna enligt C ovan gäller inte i följande fall:

I den till detta beslut hörande skötselplanen, enligt bilaga 3, så framgår i detalj att förvaltaren får utföra en mängd åtgärder för naturreservatets vård och skötsel, t.ex. att motordrivet fordon får framföras för områdets skötsel och likaså uppförande av reservatets vägvisare, skyltar och informationstavlor.

I övrigt gäller allemansrätten samt fridlysningsbestämmelserna för växter och djur.

4 § Föreskrifterna i ovanstående paragrafer 1 – 3 ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för naturreservatets vård och skötsel, enligt fastställd skötselplan.

Föreskrifterna i paragraferna 1 - 4 träder i kraft den dag som framgår av kungörandet i ortstidningen Dalslänningen och på kommunens hemsida.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter:

- Förvaltare är Bengtsfors kommun.
- Naturreservatet utmärks av förvaltaren enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
- Förvaltningen bedrivs enligt skötselplanen, se bilaga 3, som fastställts av Bengtsfors kommun i detta beslut. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid uppkommande behov revideras.

Annan lagstiftning som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås.

Verksamheter som kräver dispens eller tillstånd från någon av föreskrifterna i detta beslut förutsätter ofta prövning enligt andra lagrum i miljöbalken för att kunna utföras. Exempel på sådan prövning kan vara dispens från strandskyddsbestämmelser, tillstånd eller anmälan för miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap miljöbalken eller tillstånd till markavvattning eller vattenverksamhet enligt 11 kap miljöbalken. Även tillstånd enligt annan lagstiftning kan vara aktuell, t ex bygglov enligt plan- och bygglagen eller tillstånd enligt väglagen. Terrängkörningslagen innehåller vissa förbud mot körning i terräng.

Undantag

Om det finns särskilda skäl får kommunen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge undantag från meddelade föreskrifter. Om det finns synnerliga skäl får Kommunfullmäktige helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet enligt 7 kap 7 § miljöbalken.

Beskrivning av naturreservatet Ösan

Ösans naturreservat ligger öster om Billingsfors på en halvö vid Laxsjön. Hela Ösans naturreservat omfattas av Dalformationens berggrund. Denna speciella berggrund, med en bergartsserie som endast finns i Dalsland, kännetecknas av bergarter som t ex lerskiffer och kvartsit, vilka ofta förekommer i nordsydliga bergsryggar och dalgångar. Inom Ösans naturreservat sticker små, nordsydligt orienterade bergsryggar upp som mest består av lerskiffer och där finns en tämligen rik torrängsflora. Inom Ösan finns också partier med mer artfattig, näringsfattig skogsmiljö.

Skogsstyrelsen har inventerat området 1995 och identifierat naturvärdesobjekt av biotoptypen lövskog, 15,1 ha (ObjektID: 090199121, Koordinat X 6545404 Y 1297460.). Skogen är klassad 1988 som Klass 2 enligt Länsstyrelsens lövskogsinventering och här anges att lövskogen tillsammans med barrbestånden på halvön är en varierad miljö, förhållandevis opåverkad med många vindfällan. Skogstypen är blandskog (löv- och barrskog) av trivialtyp. Beståndet domineras av klen till medelgrov asp, björk och i fuktstråk klibbal. Det finns inslag av gråal, sälg och gran samt ett litet inslag av ask samt enstaka lind. Fältskiktet består av kruståteltyp och högörttyp.

Det finns en del äldre grova lövträd, bl.a. ek, lind, lönn, sälg och asp samt en hel del grova äldre tallar och granar. Dessutom finns alm, bok, fågelbär och någon enstaka avenbok. Ställvis är det en tät ungskog av asp, björk och gråal. Föryngringen domineras ställvis av ask men askskottssjukan påverkar starkt vissa askar och askskottssjukan verkar vara på spridning. Buskskiktet består främst av en, hassel brakved, skogstry och olvon. På några ställen finns hagtorn, slån respektive tibast. Floran i övrigt är också rik, bl.a. förekommer trolldruva, sötvedel, ormbär, glansnäva, kungsmynta, hässleklocka och rikligt med blåsippor. Ösan är en god fågelbiotop och lokal för bl.a. mindre hackspett, fiskgjuse, grönsångare, gök och rödstjärt.

Vinbergssnäckan finns också här på Ösan

© foto: Renée Olsåker

Friluftsliv

Området ingår i det så kallade DANO-området (sjösystemet Dalsland-Nordmarken sammanbundet genom Dalslands kanal). Båtar som följer Dalslands kanal passerar väster om Ösan. Det är lätt att gå iland med kanot i Ösans naturreservat.

Området har länge använts för friluftsliv. Det finns en bred stig som leder över Ösans norra del ner till en sandstrand med ett vindskydd. Det finns också flera andra sandstränder lämpliga för bad. Stigarna i Ösans naturreservat röjs, förbättras och skyltas i samband med reservatsbildningen så att det ska gå att vandra i en slinga runt naturreservatet.

Planeringsbakgrund

Riksintressen m m

Naturreservatet ingår i riksintresse för det rörliga friluftslivet.

© foto: Anette Levin

Kommunal översiktsplan

I Bengtsfors kommuns gällande översiktsplan, antagen 1994 och aktualitetsförklarad 1999, anges att fördjupad översiktsplan ska tas fram för hela Billingsfors. Någon fördjupning har dock inte skett och en ny översiktsplan är under framarbetande. Bedömningen är dock att ”planering av stränder bör förbättra förutsättningarna för kultur och friluftsliv med utgångspunkt från den kulturella särart som kännetecknar området och Billingsfors”. Bildande av naturreservatet Ösan strider inte mot befintlig översiktsplan. I förslag till Vindbruksplan för Dalsland, utställningshandling 2010-12-06, är området utpekat som olämpligt för vindkraft.

Befintligt områdesskydd

Stränderna kring Laxsjön omfattas av strandskydd 200 m enligt 7 kap 13 § miljöbalken.

© foto: Renée Olsåker

Ärendets handläggning

Skogsdals naturskyddsförening gav i september 2008 ett förslag till kommunen om att göra Ösan till kommunalt naturreservat. Ösanområdet besöktes och en enklare inventering gjordes innan ansökan om bidrag till lokala naturvårdsprojekt (LONA) lämnades in. Området som är mycket värdefullt för växt- och djurlivet är också ett välbesökt rekreationsområde. Det ligger tätortsnära och är synnerligen intressant för både närboende och mer långväga besökare.

Kommunstyrelsen beslutade den 2010-09-07 att anta förslaget om att bilda ett kommunalt naturreservat vid Ösan. Vidare fick kommunledningskontoret i uppdrag att genom arbetsgruppen ta fram förslag till skyddsföreskrifter och skötselplan. Arbetsgruppen för bildandet av naturreservatet Ösan har bestått av; Kjell Båld, Sven-Åke Gustavsson och Anette Levin från Bengtsfors kommun, Renée Olsåker från Dalslands miljökontor samt Ingvar Arvidsson från Skogsdals naturskyddsförening. Statsbidrag för lokala naturvårds-satsningar, s.k. LONA-stöd, beviljades av Länsstyrelsen 2010-06-01.

Bengtsfors kommun har haft samråd (20 april – 20 maj 2011) med sakägare, berörda myndigheter bl. a Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen samt berörda intresseorganisationer och andra berörda. En fullständig sakägarutredning har gjorts.

Bengtsfors kommuns uppdrag:

- Under 2011 sker inmätning av området.
- Under 2011 handläggs frågan om marknadsvärdesminskning och bidrag för markåtkomst har sökts hos Naturvårdsverket.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i Dalslänningen och på kommunens hemsida.

Hur man överklagar

Detta beslut får överklagas hos Länsstyrelsen enligt 19 kap. 1 § miljöbalken.

